

VERSLAG

VERGADERING

Ontwikkelgesprek visitatie Archeologie (VU/UvA)

STATUS

Definitief

KENMERK

BIJLAGE(N)

DATUM

09.10.2019

Betreft: verslag ontwikkelgesprek visitatie Archeologie

Inleiding

De opleidingen hebben twee agendapunten ingediend ten behoeve van het ontwikkelgesprek, te weten:

- de relatie met Hogeschool Saxion;
- het toekomstige masterprogramma (2021-2022).

De opleidingsdirecteur dankt de panelleden voor hun waardevolle input gedurende de bezoekdagen. Zij merkt op dat de opdracht voor de vernieuwing van het masterprogramma pas na het schrijven van het zelfevaluatierapport kwam. Daarom kon deze vernieuwing helaas niet bij het opstellen van het ZER betrokken worden. Naast bovengenoemde punten komen ook nog twee andere zaken aan bod in het ontwikkelgesprek, namelijk werving en joint degrees.

Werving

Werving vormt – gezien de geringe studentaantallen – een belangrijk punt van aandacht voor zowel de Ba- als de Ma-opleiding. Een aantal zaken komt aan de orde:

- Het belang van het gebruik van aansprekende en voor studenten herkenbare (“hippe”) labels. De opleidingen zouden zich op dit punt kunnen laten adviseren door studenten en specialisten. Uitgangspunten zouden daarbij moeten zijn: wat spreekt tot de verbeelding van studenten en op welke gebieden zijn VU en UvA leidend – dan kan de meerwaarde voor studenten blijken.
- De vindbaarheid van de opleidingen op internet en via zoekmachines als Google. De Universiteit Leiden kan als voorbeeld dienen waar het gaat om zoekmachinemarketing.
- Optimaal gebruik van strategieën op het gebied van sociale media. Zo is het mogelijk om de zichtbaarheid nog meer te vergroten dan via de *corporate websites* en de studiegids. Daarbij is het van belang om de inhoud van de opleiding zo concreet mogelijk te maken: focus bijvoorbeeld op aansprekende *case studies*.
- Inzetten op niet-inhoudelijke aspecten van de opleidingen, zoals sfeer, sociale inbedding en Amsterdam als opleidingslocatie. Bij werving voor de Ba spelen inhoudelijke aspecten nu eenmaal een minder belangrijke rol dan voor de Ma het geval is. Het realiseren van een eigen sociale ruimte voor ACASA-studenten zou bij werving (alsook bij cohortvorming) een belangrijke rol kunnen spelen. Het panel suggereert een ruimte zodanig in te richten dat deze verschillende functies kan vervullen (multifunctionele ruimte): deze ruimte zou dan ook kunnen dienen als sociale ruimte voor studenten, maar ook als een ontmoetingsplaats tussen generaties en stafmedewerkers.
- Het gebruiken van het *science*-aspect van de opleiding.

De opleidingsdirecteuren geven aan dat tot nog toe de tijd (vanwege het opzetten van de nieuwe programma's binnen ACASA) en de middelen ontbraken om grondig werk te maken van werving. De opleidingen zullen de adviezen van het panel ter harte nemen.

Het panel vindt het verder opvallend dat de UvA voor de Ba de opleidingsnaam Archeologie en prehistorie hanteert, terwijl bij de VU de toevoeging "en prehistorie" ontbreekt. De opleidingsdirecteur legt uit dat die toevoeging ontbreekt vanwege de associatie met de Steentijd, die nauwelijks in het programma aan bod komt. De focus ligt op de periode van de Late Bronstijd tot nu. De opleiding zegt na te zullen gaan wat er mogelijk is met betrekking tot zowel een formele naamswijziging als naamgebruik ten behoeve van werving.

Toekomstig masterprogramma

Het panel constateert dat de opleiding erg gericht is op de specialismen van onderzoekers, er zou meer ruimte mogen zijn voor actuele vraagstukken. Vanuit de opleiding wordt opgemerkt dat men op zoek is naar een goede balans tussen aanbodgestuurd en vraaggestuurd onderwijs. Het panel is zeer positief over de onderwijsvormen, maar adviseert tegelijkertijd om een grotere nadruk te leggen op door de studenten te verwerven competenties. Zorg in de opleiding voor een duidelijke focus op de beroepen waarop wordt voorbereid. Denkend vanuit de aanwezige beroepsprofielen is er wellicht ook betere sturing van studenten mogelijk. Kerncompetenties zouden goed in keuzeblokken kunnen worden ingezet. Het panel adviseert bovendien om de eindtermen specifiek te formuleren, ook in relatie tot wat er concreet gebeurt in de opleiding en in het bijzonder de Research Labs. Tot slot komt nog kort de Heritage-track binnen de opleiding aan bod. Een van de opleidingsdirecteuren geeft aan dat er bij deze track vooral een instroomprobleem is vanwege het register voor archeologen. Wel zijn er nieuwe plannen met betrekking tot Heritage: een duale opleiding waarin niet alleen aandacht wordt besteed aan GIS, maar ook aan – onder meer – 3D-modelling. Voor de profilering van de masteropleiding Archaeology zou de nieuwe duale master Heritage Studies een oplossing moeten bieden. De OPD van de UvA merkt daarnaast op dat de researchmaster Heritage, Memory and Archaeology (UvA) mogelijk omgedoopt zal worden in Heritage and Archaeology.

Joint degrees

Het panel vraagt zich af waarom de instellingen er niet voor kiezen om te starten met *joint degrees*. De opleidingsdirecteur van de VU merkt op dat dit een kwetsbare constructie is in het geval een van de instellingen besluit te stoppen – een *joint degree* vraagt om langdurig commitment. De laatste jaren wordt voortdurend de dreiging van mogelijke consequenties van een te lage studenteninstroom gevoeld. De ACASA Ba-opleidingen voldoen op dit moment nog niet aan de bij de start van de samenwerking gestelde norm van een instroom van zestig eerstejaarsstudenten voor de drie opleidingen gezamenlijk. Bovendien trekken de opleidingen veel "tweedekansstudenten", terwijl er vanuit bestuurlijk oogpunt juist behoefte is aan "nieuwe" studenten. De beide faculteitsbesturen zijn, in afwachting van de evaluatie van de ACASA-samenwerking in 2020-2021, op dit moment terughoudend met lange termijnbeslissingen of plannen voor ACASA.

De relatie met de hogeschool Saxion

De opleiding legt het panel de vraag voor hoe de instellingen zich moeten verhouden tot deze hogeschool. In het eigen programma is steeds minder ruimte voor academische vaardigheden: concurreren met het hbo is op dit vlak eigenlijk niet mogelijk. Het panel beaamt dit, maar is tegelijkertijd van mening dat VU en UvA wel verdieping kunnen bieden aan Saxion-studenten. De opleidingsdirecteur VU schetst de huidige situatie: plusprogramma's zijn afgeschaft – dat vinden de universiteiten fijn, want zodoende zijn er geen premasterprogramma's meer nodig (de doorstroomminor volstaat). Dilemma is

echter dat moeilijk aanvullende eisen kunnen worden gesteld wanneer zusterinstellingen dat ook niet doen. Het panel doet een aantal concrete aanbevelingen:

- Het samen met Saxion ontwikkelen van een vak op het gebied van digitale archeologie. De opleiding geeft aan dit op het netvlies te hebben; wel moet er nog een sterkere reputatie op dit gebied worden opgebouwd door middel van studenten en alumni.
- Het nog sterker inzetten op *community building*.
- Het versterken van de zichtbaarheid van onderzoek in het onderwijs. Een van de opleidingsdirecteuren merkt op dat hier al pogingen toe gedaan worden, in het bijzonder in de Research Labs (er zijn hiervoor ook voldoende promovendi en postdocs aanwezig).